

oraz Wojskowej Służby Polek
50 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAL

General Marii Wittek

A. Dyment 2017
A. Dyment opus 18 2018

SZSZ
4-4a
Powstanie II

LAWADKA Krystyna

zd. Kondracka

ps. 'Kryśka', 'Krystyna'

4187/46K
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 4187/USK
Zawadzka Krystyna Hactasa
z d. Kondracka ps. Krysta, Krystyna

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa ✓ K. 4, s. 1-4
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora —
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
- III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 1

VI. Fotografie ✓

I/1

Relacja

Relacja własna Krystyny Ławradzkiej, z d. Kondracka ps. 'Kysia'
Krystyna, Sz. Sz. Powstanie W. Wydruk komp. podpis 31 III 2012. K. 4, s. 1-4

2010y I/1/1

Zawadzka Krystyna

Ul.

02-134 Warszawa

SCHEMAT RELACJI WOJENNEJ SŁUŻBY KOBIET – ARCHIWUM WSK W TORUNIU

Nazywam się ZAWADZKA KRYSTYNA, WACŁAWA. Nazwisko rodowe KONDRACKA. Rok zawarcia małżeństwa 1952. W czasie Powstania Warszawskiego nosiłam pseudonimu „Kryśia”, „Krystyna”. Urodziłam się 9 września 1925 r. w Mławie, woj. warszawskie, powiat Mławski.

Ojciec Waław, mama Maria z domu Trzciska. Ojciec maszynista kolejowy, później dyżurny ruchu. Mama nie pracowała.

Mam dwoje rodzeństwa: siostra Alina – urodzona w 1924 r. i brat Tadeusz urodzony 1928 r.

Mój obecny adres: 02-134 Warszawa, ul.

Mam wykształcenie wyższe ekonomiczne. Szkołę powszechną nr 4 (lata 1932-1938) oraz I klasę gimnazjum (rok 1938-1939) ukończyłam w Mławie. W latach tych należałam do drużyny harcerskiej w tejże szkole, pełniąc funkcję Zastępowej. Tam otrzymałam edukację harcerską, która głosiła hasło: „Ojczyzna, Nauka i Cnota”. Uczestniczyłam w dwóch obozach harcerskich szkoleniowo – wychowawczych w Sławogórze k/Mławy i w Chetstach – Pojezierze Lidzbarskie.

W pierwszym dniu wojny w 1939 r. nasz rodzinny dom w Mławie został doszczętnie zniszczony przez wybuch bomby i nie nadawał się do zamieszkania. W związku z tym wyjechaliśmy do rodziny w Warszawie (Żoliborz). W kampanii wrześniowej nie brałam udziału, miałam wtedy 14 lat. W latach 1939 – 1947 mieszkalam z Rodziną na Żoliborzu w Warszawie, ul. Toeplitza 2 m 30 i uczyłam się na tajnych kompletach prowadzonych przez Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. Aleksandry Piłsudskiej. Wierna harcerstwu, w trzecim roku okupacji postanowiłam (rok 1942) – za pośrednictwem koleżanek z kompletów i znajomych rówieśników – wstąpić do konspiracji i podjąć walkę z okupantem. Do Szarych Szeregów wstąpiłam w lutym 1942 r. Tu uczęszczałam na intensywny kurs sanitarny w zakresie pierwszej pomocy rannym i chorym. Ponadto zajmowałam się małym sabotażem, kolportażem prasy podziemnej np. Niemcy rozwieszali plakaty z napisem „Deutschland Siegt an allen Frontem” (Niemcy zwyciężają na wszystkich frontach) – wystarczyło zmienić literę „S” na literę „L” i wtedy napis brzmiał Niemcy leżą na wszystkich frontach.

Do Szarych Szeregów (tajne harcerstwo) zwerbowana zostałam przez naszą instruktorkę Alicję Głod – Gołębiowską pseudonim „Lusia”. Wraz ze mną wstąpiły również: Lidka Markiewicz (Ziental), Barbara Skwarska, Danuta Sidorowicz, Ala Kondracka – moja siostra, Monika Mierzejewska.

Nasza harcerska jednostka – przed przydziałem do Batalionu „ZOŚKA”, tj. 03.08.1944 r. prowadzona przez instruktorkę Alicję Głod – Gołębiowską, miała kontakty w domu jednorodzinnym przy ul. Nowolipki 90 - mieszkanie rodziców Lidki Markiewicz oraz na Dzikiej 8, w mieszkaniu moich rodziców przy ul. Toeplitza 2 m 30. Taką działalność, w dużym skrócie, prowadziłyśmy jako harcerki do wybuchu Powstania.

Przysięgę na wierność Ojczyźnie składałyśmy w małym kościółku na ul. Gdańskiej. Odbierała ją Alicja Głod – Gołębiowska „Lusia” – nasza instruktorka oraz ksiądz proboszcz. Daty nie pamiętam.

W dniu wybuchu Powstania Warszawskiego, tj. 1.08.1944 r. jako punkt koncentracyjny dla nas wyznaczony został budynek przy ul. Dzikiej 8. Stamtąd skierowano nas do Szpitala Karola i Marii przy ul. Leszno 136 na Woli i później, gdy okazało się, że jest duże zapotrzebowanie na personel medyczny i pomocniczy w Batalionie „Zośka” – skierowano nas na ul. Mireckiego – Fabryka Telefunken, gdzie mieścił się punkt koncentracyjny dla tego Batalionu. Od tej chwili, tj. 3.08.1944 r., stałam się żołnierzem Batalion „Zośka”. Jako przydział wojskowy dołączyłam do formującej się III kompanii „GIEWONT”, którą dowodził p. por. Władysław Cieplak, do plutonu II pchor. Michała Glinki „Michał”.

Jako członek patrolu sanitarnego przeszłam cały szlak bojowy Batalionu „Zośka” na Woli i Starym Mieście.

Po upadku Starego Miasta, pozostałam wierna moim podopiecznym ciężko rannym żołnierzom w szpitalu przy ul. Długiej 23 róg Miodowej, rezygnując z przejścia kanałami do Śródmieścia. Szpitalem kierował dr Zygmunt Kujawski pseudonim „BROM”.

W dniu 1 września 1944 r. umilkły działania bojowe na terenie Starego Miasta. Niemcy w sposób bestialski wyrzucali z ruin szpitali (tak było i w moim szpitalu przy ul. Długiej 23) rannych i chorych, dobijając jeszcze żywych, paląc wszędzie i wszystko co się dało. Taki los spotkał również całą ludność cywilną. Wypędzając nas ze Starego Miasta kierowali nas poprzez Ogród Krasieńskich w kierunku obozu w Pruszkowie (obóz przejściowy).

Ja osobiście znalazłam się również w tym obozie, a stamtąd udało mi się znaleźć schronienie u rodziny w Radomiu.

Reasumując, jako sanitariuszka w Sanitariacie dr „BROMA” – Zygmunt Kujawski udzielałam pomocy i opieki rannym nie tylko w szpitalach, jak np. Szpital Długa 7, Długa 23, lecz także udzielałam pomocy

rannym biorącym udział w akcjach bojowych Batalionu na terenie Woli i Starego Miasta. Nie sposób wymienić wszystkich. Z ważniejszych wspomnę chociażby: zdobycie obozu przy ul. „Gęsiej”, atak na kompleks budynków Fabryki Schichta i Majdego (między ul. Żytnią i Lesznem), walki na cmentarzu żydowskim, odbieranie zrzutów samolotowych od aliantów, zdobycie kompleksu budynków szkolnych przy ul. Okopowej 55A tzw. „TWIERDZY”, akcja na magazyn na Stawkach, walki w rejonie Jana Bożego ul. Bonifaterska, Franciszkańska, Konwiktorska (kościół Jana Bożego oraz klasztor Bonifratrów i Szpital), Stadion Klubu Sportowego „Polonia” – natarcie wspomagające przebiecie powstańców z Żoliborza na Starówkę, walki w rejonie północno – wschodnim miasta – ul. Zakroczymska budynek nr 7 całkowicie zbombardowany, pod gruzami którego poniosła śmierć prawie cała moja III Kompania „Giewonta” w liczbie 27 osób, w tym jej dowódca „Giewont” i wielu innych, udzielanie pomocy rannym po wybuchu czołgu „pułapki” przy ul. Kilińskiego. Zainteresowanych tą tematyką zapraszam do literatury licznej i bogatej.

1. Po wojnie nie ujawniłam przynależności do AK BATALION „ZOŚKA” III Kompania „Giewonta”.
2. Maturę otrzymałam po wojnie w 1945 r. w Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Stefanii Sempołowskiej.
3. W 1945 r. rozpoczęłam studia na SGH (Szkoła Główna Handlowa) – wydział Ekonomia Przedsiębiorstw i w roku 1950 uzyskałam stopień mgr ekonomii. Zgodnie z uzyskanym nakazem pracy podjęłam pracę w Komisji Planowania przy Radzie Ministrów na stanowisku starszego, a później głównego specjalisty do spraw Planowania Inwestycji.
4. W roku 1952 wyszłam za mąż za kolegę z Uczelni Zdzisława Zawadzkiego ostatnio Dyrektora w Fabryce Pras Automatycznych we Włochach k/Warszawy. Zmarł w 1993 r.
5. Mam dwóch synów Marka (ur. 1953 r.) i Wojciecha (ur. 1956 r.) – obaj mgr inżynierowie Politechniki Warszawskiej, Wydział Mechaniczno – Technologiczny. Mam dwoje wnuków (Ania i Dawid) legitymujących się studiami wyższymi.
6. Brat Tadeusz Kondracki „GRYF” uczestnik powstania na Mokotowie i w Śródmieściu jako żołnierz pułku AK „BASZTA” – jeniec wojenny nr 221447 w obozie Stalag X-B Sandbostel – Krzyż Walecznych.
7. Ojciec Wacław Kondracki brał udział w I Wojnie Światowej – Krzyż Walecznych.

I/1/5

8. Ciocia Jadwiga Bayerowa (z domu Kondracka) – dyplomowana pielęgniarka oraz jej mąż Stanisław Bayer dr chirurg – ginekolog całą okupację i Powstanie pracowali w szpitalu Ujazdowskim będąc w konspiracji świadczyli usługi medyczne rannym w czasie akcji bojowych przeciw najeźdźcom. Całą tą działalność Wuj mój opisał w książce pod tytułem „Nie byłem Kolumbem”. W czasie Powstania był komendantem Szpitala na ul. Wilczej 61. Po upadku Powstania byli jeńcami w szpitalu obozowym Zeithaim i jako jeńcy tam pracowali.
9. Krótkie informacje lub wzmianki o mnie zamieścili m.in. w książkach: Andrzej Czarski pod tytułem „Najmłodszy żołnierz Walczącej Warszawy”; Anna Borkiewicz Celińska „Batalion ZOŚKA”; Włodzimierz Trojan: „Ci, którzy przeżyli”; Dr Stanisław Bayer w książce „Nie byłem Kolumbem”. Na 50-lecie Powstania brałam udział w reportażu Zbigniewa Wawra i Tadeusza Kondrackiego, emitowanym w Telewizji „VOT”.

W ARCHIWUM HISTORII MÓWIONEJ MUZEUM POWSTANIA WARSZAWSKIEGO znajduje się zapis na taśmie przeprowadzonego ze mną wywiadu na temat mojego udziału w Powstaniu Warszawskim jako eksponat w formie mówionej. Jestem Członkiem Honorowym Klubu Przyjaciół Muzeum Warszawskiego. Po Powstaniu otrzymałam stopień Wojskowy Porucznika. Obecnie jestem od roku 1983 na emeryturze.

10. Odznaczenia i medale:

Srebrny Krzyż Zasługi (1973 r.), Brązowy Medal za Zasługi dla Obronności Kraju (1980 r.), Warszawski Krzyż Powstańczy (1996 r.), Rozeta Miecze do Krzyża za zasługi dla ZHP (1990 r.), Odznaka Batalionu „ZOŚKA” nr 104 (1996 r.), Patent nr 9574 – Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, Medal „Godnemu Chwały” za Męstwo i Poświęcenie dla Powstańczych Służb Sanitarnych (2004 r.).

Zawadzka Krystyna

31.03.2012 r.

J. 4187/48k

Sz. Sz. Włoc
Powst. W.

LAWAŃSKA Krystyna

2 d. Kondracka

ps "Krysia" "Krystyna"

1930 1945
v - Wypisy ze źródeł
nazwiskowe karty informacyjne

i

T. 4187/1886

Sz. Sz. W-19

Podst. W.

ZAKAŹKA Krystyna (1952)

z d. Kondnecki

ps. „Krysia”, „Krystyna”

W chwili wybuchu wojny 1939r. miała 14 lat, mieszkała z rodziną na Żoliborzu w W-wie.

Do Sz. Sz. wstąpiła w 1942r. ukończyła kurs szarytarski, zajmowała się też korpustacją. Przeszła szkołę w 1944r.

Wśród odbierających Alicja Gołoc - Gołobrodka „Zoska”

Miałała obo bot. „Zoska” jako żołnierz do III Korp. „Gieroni”
Jako członek patrolu szarytarskiego przeszedł cały szlak bojowy
na Włki i Starym Miście.

A. Rajl 2012

Zob. T. 4187/1886, re.

T. 4187/WSK

Sz. Sz.
Powstanie
w-wslie

ZAWADZKA Krystyna
z d. Kondracka

vi. Fotografie

1. zdj. powojenne, Ksero

Z. Świtaj. 2015r

1. WSK - Jeczli osobowe
2. T. 4187 / WSK
3. ksero
4. ZAWADZKA Krystyna
5. 2 d. Kondracka
6. N.N.
7. braci inform.
8. uwagi: opis fotogr.

Zdj. powojenne

ZAWADZKA KRISTYNA
Zdjęcie zaraz po
wojnie.

ZAWADZKA KRYSI NA
Idęcie zaraz po
wojnie.

ZAWACKA Krystyna